

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ЛАТИНСЬКА МОВА
підготовки бакалавра

Галузь знань	09 « <i>Біологія</i> »
Спеціальність	091 « <i>Біологія</i> ».
Освітньо-професійна програма	<i>Лабораторна діагностика</i>

Луцьк 2022

Силабус освітнього компонента «Латинська мова» підготовки бакалавра, галузі знань 09 «Біологія» спеціальності 091 «Біологія» за освітньо-професійною програмою *Лабораторна діагностика*.

Розробник:

Дубчук Мирослава Ярославівна, асистент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей.

Погоджено:Гарант освітньо-професійної програми:

Мотузюк Олександр

Силабус нормативного освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей

протокол № 2 від 21 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри

Хникіна О.О.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
<i>Денна форма навчання</i>	Галузь знань: 09 «Біологія» Спеціальність: 091 «Біологія»	Нормативна
		Роки навчання: 1
Кількість годин: 90 Кредитів: 3	Освітньо-професійна програма: Лабораторна діагностика	Семестр: 2
		Практичні 34 год.
ІНДЗ: немає	Бакалавр	Самостійна робота 50 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Дубчук Мирослава Ярославівна, асистент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей, dubchuk.myroslava@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на сайті кафедри природничо-математичних спеціальностей:
<https://eenu.edu.ua/uk/chairs/inozemnih-mov-prirodnicho-matematichnih-specialnostey>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.Анотація курсу

Освітній компонент «Латинська мова» належить до обов'язкових дисциплін професійної підготовки фахівців спеціальності «091 Біологія», ОПП «Лабораторна діагностика», яка призначена для здобувачів вищої освіти денної форми навчання і має чітку термінологічну спрямованість. Його завданням є досягнення кінцевих цілей, які встановлені на основі ОПП підготовки за фахом.

1.Предметом вивчення дисципліни – є основи граматики латинської мови, греко-латинські словотвірні елементи та структура спеціальних термінів, анатомічна, клінічна, фармацевтична термінологія, тематичний лексичний мінімум.

Завданням вивчення навчальної дисципліни – є оволодіння навичками орфографії, фонетики, морфології, нормативної граматики, елементів синтаксису латинської мови, засвоєння лексичного субстрату давньогрецької мови у межах спеціальної термінології.

2.Пререквізити навчальної дисципліни: українська мова, іноземна мова з шкільного курсу.

Постреквізити навчальної дисципліни: термінотворча база фахових дисциплін.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета дисципліни – полягає у засвоєнні нормативної граматики латинської мови і базової термінології, яка необхідна для роботи за спеціальністю.

Кінцевою метою є грамотне використання греко-латинської термінології.

Завданням вивчення навчальної дисципліни – є оволодіння навичками орфографії, фонетики, морфології, нормативної граматики, елементів синтаксису латинської мови, засвоєння лексичного субстрату давньогрецької мови у межах спеціальної термінології.

Навчитися використовувати терміни в майбутній практичній діяльності фахівця. Без помилок читати і перекладати латинські терміни; володіти теоретичним матеріалом, пов'язаним з термінологією; транслітерувати латинською мовою тривіальні назви засобів, враховуючи орфографію частотних відрізків, грецьких коренів та префіксів; конструювати терміни, визначати грецькі терміноелементи в складних термінах, вказувати їх значення, давати тлумачення термінів; перекладати речення українською і латинською мовами.

4. Результати навчання (Компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми вивчення курсу сприяє набуттю здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності(ЗК):

ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово;

ЗК 6 Здатність спілкуватися іноземною мовою;

Фахові компетентності(ФК):

ФК 2 Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей;

Програмні результати навчання(ПРН):

ПРН 4 Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами;

ПРН 21. Аналізувати інформацію про різноманіття живих організмів.

5. СТРУКТУРА ОСВІТЬОГО КОМПОНЕНТУ

Назва тем	Кількість годин				Форма контрол. /Бали
	Усього	У тому числі			
		Прак т.	Конс. .	Сам. р.	
Тема 1. Коротка історія латинської мови. Фонетика. 1. Латинський алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень. 2. Словникова форма іменників.	4	2		2	УВ-2 ГВ-2
Тема 2. Фонетика. Наголос. 1. Правила постановки наголосу. 2. Довгота та короткість складу. 3. Грецькі корені та префікси, які пишуться через “у”.	7	2	1	4	УВ-2 ГВ-2
Тема 3. Морфологія. Дієслово. 1. Граматичні категорії. 2. Наказовий спосіб. 3. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів третьої особи однини і множини.	6	2		4	УВ-2 ПТ-2
Тема 4. Морфологія. Іменник. 1. Граматичні категорії. 2. Перша відміна іменників. Загальна характеристика, особливості відмінювання. Неузгоджене означення.	7	2	1	4	ПТ-2 УВ-2
Тема 5 Морфологія. Друга відміна іменників.	4	2		2	УВ-2 ГВ-2
Тема 6 Морфологія. Прикметник. 1. Граматичні категорії. 2. Дві групи прикметників.	4	2		2	Т-4
Тема 7 Морфологія. 1. Прийменники. Сполучники. 2. Дієприкметники минулого часу пасивного стану.	4	2		2	ПТ-2
Тема 8 Узгодження прикметників першої групи з іменниками.	6	1	1	4	УВ-2 ГВ-2

Тема 9 Третя відміна іменників . Загальна характеристика.	6	2		4	УВ-2 ГВ-2
Тема 10 Третя відміна іменників. Три типи відмінювання.	4	2		2	ГВ-4
Тема 11 Морфологія. Третя відміна іменників. Винятки іменників третьої відміни.	4	2		2	Т-4 УВ-2
Тема 12 Морфологія. Прикметники другої групи III відміни.	4	2		2	ПТ-2 УВ-2
Тема 13 Міжнародна латинська хімічна номенклатура.	6	1	1	4	Т-4
Тема 14 Морфологія. 1. Четверта відміна іменників. Винятки з правил про рід іменників четвертої відміни. 2. П'ята відміна іменників.	4	2		2	ГВ-4 УВ-2
Тема 15 Морфологія. Числівники. Кількісні та порядкові числівники. Складні і складені числівники. Прислівник. Загальні відомості.	4	2		2	УВ-2 ГВ-2
Тема 16 Термінологічний словотвір. Способи словотворення.	7	2	1	4	Т-2
Тема 17 Конструювання термінів. Синтез термінів-комполітів за заданими інформативними морфемами і терміноелементами	6	2		4	ГВ-4 УВ-2
Контрольна робота	3	2	1		Т-10, ГВ-10, ПТ-5, УВ-5
Усього	90	34	6	50	100

*Форма контролю: Т-тести, ГВ-граматичні вправи, ПТ-переклад тексту, УВ – усна відповідь

6. Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Тема	Год
1.	Основи фармацевтичної термінології. Коротка історія латинської мови. Фонетика. Латинський алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквсполучень. Словникова форма іменників.	2
2.	Фонетика. Наголос. Правила постановки наголосу. Довгота та короткість складу.	2
3.	Морфологія. Дієслово.	4

	Граматичні категорії. Словникова форма. Основа теперішнього часу. Чотири дієвідміни. Наказовий спосіб дієслів.	
4.	Морфологія. Іменник. Граматичні категорії. Словникова форма. П'ять відмін. Визначення відміни, основи та роду іменників. Перша відміна іменників. Загальна характеристика, особливості відмінювання. Грецькі іменники I відміни.	6
5.	Морфологія. Друга відміна іменників. Загальна характеристика; визначення роду; винятки щодо роду; відмінювання. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Грецькі іменники на -on.	4
6.	Морфологія. Прикметник. Граматичні категорії. Дві групи прикметників. Словникова форма прикметників. Відмінювання прикметників першої групи. Узгодження прикметників з іменниками. Функції прикметників у складі термінів.	4
7.	Морфологія. Прийменники. Сполучники. Вживання у термінології. Дієприкметники минулого часу пасивного стану.	2
8.	Назви лікарських форм. Наукові та тривіальні назви. Світова синонімія.	2
9.	Словоутворення за допомогою числівникових префіксів.	4
10.	Умовний спосіб теперішнього часу активного та пасивного станів. Вживання умовного способу. Дієслово <i>fiō, fieri</i> ; відмінювання та вживання. Частотні відрізки.	6
11.	Минулий час недоконаного виду активного і пасивного стану.	4
12.	Минулий час доконаного виду активного стану..	2
13.	Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Минулий час доконаного виду пасивного стану.	2
14	Третя відміна іменників. Три типи відмінювання. Чоловічий рід 3-ї відміни. Винятки з правил про рід іменників третьої відміни.	6

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю знань; надання для оцінювання лише результатів власної роботи; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчально-пізнавальної діяльності і використані джерела інформації. Мобільні пристрої дозволяється використовувати під час онлайн тестування лише у випадку його дистанційного проведення та лише для виконання тесту. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Усі види навчальних робіт здаються у межах вивчення теми. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. У разі відсутності з поважної причини на практичному занятті студент представляє виконані завдання у письмовому вигляді, а також знання студента оцінюються за результатами усного опитування з теми, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями.

Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Вивчення освітнього компонента «Латинська мова» здійснюється впродовж одного семестру

на першому році навчання (2 семестр). За результатами поточної навчальної діяльності виставляється залік. Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю теоретичних знань, практичних вмінь і навичок. Якщо протягом семестру студент набрав 60 і більше балів, він може отримати залік, не складаючи його.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки (менше 60 балів) або за бажанням підвищити свій результат студент складає семестр залік, який включає весь навчальний матеріал освітнього компонента; при цьому він може набрати від 0 до 100 балів, де 60 балів і вище – задовільна /позитивна оцінка.

VI Розподіл балів і критерії оцінювання

1. Методи та засоби діагностики успішності

Відвідування практичних (наявність якісного конспекту з виконаними домашнім завданням). Підготовка до занять, усне опитування та опитування у вигляді письмового тестування, письмова контрольна робота.

2. Оцінювання всіх видів робіт студентів

Максимальна оцінка за семестр складає 100 балів, що включає оцінювання за поточний контроль.

У поточному контролі оцінюється написання тестових завдань, індивідуальне опитування, написання граматичних вправ, переклад текстів, написання контрольних робіт.

Оцінювання контрольної роботи

Тести 20	Граматичні вправи 10	Переклад речень 10	Відповідь на усне питання 5 питань	Загальний бал
0.5 балів за 1 тест 10	1 бал за 1 вправу	0.5 балів за 1 речення	1 бал за одну правильну відповідь	30

Перелік питань до заліку

Фонетика.

1. Латинський алфавіт.
2. Правила вимови голосних, приголосних, диграфів, дифтонгів, буквосполучень.
3. Наголос. Правила постановки наголосу. Довгота та короткість другого складу від кінця слова.

Морфологія. Іменник.

1. Граматичні категорії.
2. Словникова форма латинських іменників.
3. Визначення відмін, основи, роду іменників.
4. Відмінкові закінчення іменників I-V відмін.
4. Відмінювання іменників I-V відмін.
5. Функції іменників у складі термінів (неузгоджене означення, способи перекладу).

Морфологія. Прикметник.

1. Граматичні категорії.
2. Дві групи прикметників.
3. Відмінювання прикметників.
4. Узгодження прикметників з іменниками.
5. Ступені порівняння прикметників. Неправильні ступені порівняння. Вживання відмінків при ступенях порівняння.
6. Функції прикметників у складі термінів.

Морфологія. Дієслово.

1. Граматичні категорії.
2. Словникова форма.
3. Чотири дієвідміни.
4. Відмінювання дієслів. Теперішій час дійсного способу активного і пасивного станів.
5. Наказовий спосіб дієслів.

Морфологія.

Кількісні та порядкові числівники.

Морфологія.

Дієприкметник.

1. Дієприкметники теперішнього часу активного стану: утворення, відмінювання, узгодження з іменниками.
2. Дієприкметники минулого часу пасивного стану: утворення, відмінювання, узгодження з іменників.

Ботанічна номенклатура.

1. Загальні відомості з біномінальної ботанічної номенклатури.
2. Граматичні моделі ботанічних назв.
3. Найменування лікарської рослинної сировини.
4. Назви ботанічних родин.

Способи словоутворення

1. Префіксальне словотворення.
2. Префікси латинського і грецького походження.
3. Суфікси іменників. Суфікси прикметників.

4. Структурний аналіз та конструювання термінів.

5. Читання та переклад текстів спеціальної тематики.

VII Шкала оцінювання

Сумарна кількість балів, яку студент отримав за 100-бальною шкалою визначає його підсумкову оцінку.

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Світлична Є. І., Фель О. Л., Савіна В. В., Синиця О. О. Латинська мова для студентів спеціальності “Лабораторна діагностика “. Харків: НФаУ “Золоті сторінки“, 2018. 200 с.

Допоміжна

1. Закалюжний М. М. Латинська мова. К.: Либідь, 2003. 367 с.
2. Орлова Н. В. Біологічна латина. Черкаси, 2001. 208 с.
3. Філіпович З. М. Латинська мова. К.: Вища школа, 1978. 207 с.
4. Луговська І. Б. Латинська мова. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2003. 24 с.